

Kadernota 2026

Dit is alweer de laatste kadernota deze bestuursperiode. Voor ons is dat een moment om even te terug te kijken wat er uit ons verkiezingsprogramma gerealiseerd is en waar we ons het laatste jaar op focussen. Dit is wel een lastige opgave met het ravijnjaar in het verschiet. Het is goed dat we in Asten afgelopen jaar samen het project 'Asten in Balans' hebben opgepakt. Dit past bij ons Astens Manifest.

In de raad van 8 april hebben wij de motie 'Meer taken, meer knaken' ingediend, deze is verzonden naar de VNG, het kabinet en de Tweede Kamer. PGA maakt zich sterk voor een eerlijke financiering van gemeentes. Gemeentes moeten voldoende middelen krijgen om hun maatschappelijke taken op een verantwoorde, duurzame en rechtvaardige manier uit te voeren — waarbij ruimte blijft voor lokaal maatwerk.

We krijgen namelijk vanuit het Rijk wél steeds meer taken, maar zonder voldoende financiële middelen en autonomie om deze taken goed in te vullen. Daarmee dreigen we gereduceerd te worden tot een uitvoeringsorgaan van het rijk, zonder eigen beleidsruimte. De kadernota maakt dit pijnlijk duidelijk. Zelfs onze gemeente, die jarenlang een solide financieel beleid voerde, kampt nu met grote tekorten. Dit is geen gevolg van lokaal falen, maar het directe gevolg van rijksbeleid dat ons dwingt tot bezuinigingen; met het risico dat de kwaliteit van voorzieningen en zorg ondergeuithaald wordt.

PGA is hier helder over: gemeentes moeten structureel voldoende geld krijgen om hun maatschappelijke taken duurzaam, eerlijk en met oog voor lokaal maatwerk uit te voeren. De aftopping moet eraf om de ambities waar te maken. Hierover moeten we in gesprek blijven met Den Haag.

Uitgangspunten PGA:

De volgende speerpunten zijn voor ons essentieel bij de keuzes in de kadernota:

1. Gelijke kansen voor iedereen: Iedereen moet mee kunnen doen in Asten. De kwetsbaren mogen niet de dupe worden van de bezuinigingen; armoedebeleid en aandacht voor laaggeletterdheid blijven hoog op onze agenda staan;
2. Een betaalbare woning voor alle inwoners: We zijn op weg om een inhaalslag te maken met sociale woningbouw, dit moet zeker doorgaan. We moeten niet alleen maar huizen bouwen maar ook de juiste huizen bouwen;
3. Een gezonde woonomgeving: Niet alleen aandacht voor gezonde lucht, terugdringen van de stikstofbelasting maar ook voor een gezonde woonomgeving voor eenieder die in het buitengebied woont of werkt; aandacht voor klimaat en circulariteit o.a. door het planten van bomen. Het is essentieel dat de vergroening doorgaat: Er komen steeds meer warme dagen; en voorkomen van hittestress is van groot belang met name in de – nu nog versteende – centrumgebieden.

Met bovenstaande in gedachte hebben wij alle draaiknoppen doorlopen. Omdat het anders is dan andere keren gaan we eerst in op de punten waar wij als PGA op willen focussen in de gemeente om vervolgens een reactie te geven op de kadernota:

- *Woningbouw:* Morgen bespreekt de Tweede Kamer plenair de “Wet versterking regie volkshuisvesting”, waarbij 30% sociale huur en 2/3 betaalbare woningen verplicht worden gesteld. PGA heeft altijd hiervoor gepleit en het is echt tijd om de benodigde stappen te zetten. In het vanaf 2026 verplicht op te stellen volkshuisvestingsprogramma moet aandacht zijn voor de onderbedeelde groepen zoals alleenstaanden, jongeren en ouderen. Hier hebben wij en ook andere partijen al vaker voor gepleit en hopen dat dit echt van de grond komt.
- *Landbouw:* De lobby van de agro-industrie heeft de Astense agrariërs weer voor jaren in onzekerheid gebracht over hun toekomst. Het gevolg is dat veel agrariërs stoppen en de gronden (veelal graslanden) verkopen of verhuren. Deze graslanden maken dan plaats voor intensieve teelten – met alle negatieve gevolgen van dien. Dit schaadt ons water, onze bodem en de gezondheid voor mens en natuur. Deze negatieve gevolgen voor mens en natuur willen wij tegengaan door:
 1. Als gemeente een groundbank in het leven te roepen voor alle vrijkomende landbouwgronden (met name rond de Groote Peel) en gronden duurzaam te verpachten aan onder meer veehouders.
 2. Mee te doen met andere gemeentes in het onderzoek naar de schadelijke effecten van intensief pesticidegebruik en het nemen van passende (juridische) maatregelen, met als mogelijkheid het opnemen van maatregelen in het omgevingsplan of via een BOPA..
- *Dorpspleinen en parken:* PGA vindt dat er al te veel tijd verloren is gegaan en dat we nu werk moeten maken van de projecten rond de dorpspleinen in Heusden en Ommel, evenals het Ploegmakerspark. Deze projecten hebben van nature draagvlak en hier lopen we eigenlijk al jaren mee achter. Het is belangrijk om nu door te pakken. Hoe staat het met de vernieuwing van het Ploegmakerspark?
- *Kunst en Cultuur:* We gaan ervan uit dat het college de motie over kunst in de openbare ruimte uitvoert en dat het opstellen van de cultuurhistorische waardenkaart dit jaar van start gaat.
- *Vergroening:* We waren enthousiast over de groene ambities van het college, maar nu op het laatst zien we toch een terugtrekkende beweging ontstaan. Dat vinden we jammer. In de kadernota zijn de posten Uitstraling en Minder onderhoud Buitenruimte vooral benaderd vanuit bezuinigen, maar bekijk het nu eens vanuit een ander perspectief: Als je de ruimte bekijkt vanuit duurzaamheid en het vergroten van biodiversiteit kunnen we juist besparen – overal in de gemeente. We vragen dan ook om met deze bril te kijken naar zowel de uitstraling als het onderhoudsniveau. Naar onze mening voorkomt deze aanpak verloedering en achterstallig onderhoud. Een echte win-win situatie dus.

Reactie PGA op kadernota:

De reactie geven we per programma.

Programma 1 Bestuur en Veiligheid:

We kunnen ons vinden in de voorstellen van het college.

Programma 2 Ruimtelijk domein:

1. We kunnen ons vinden in de uitleg van het college bij Temporiseren van projecten. Hiermee sparen we dure externe krachten uit. Aan het begin van de bestuursperiode hebben wij al gewaarschuwd dat zoveel visies opstellen niet gaat werken, het is goed dat dit besef neerdaalt. Wel gaan wij ervan uit dat het college een reëel beeld schept van wanneer iets uitgevoerd kan worden, zeker gezien de opgave die we bij programma 1 bij de bedrijfsvoering neerleggen. Wat is de planning rond het Temporiseren, welke projecten worden uitgesteld?
2. Inzet klimaat: Vooralsnog zeggen we hier ja tegen, maar we willen wel graag na een jaar horen welke maatregelen niet zijn uitgevoerd door het budget voor personeel toe te rekenen aan de regeling.

Sociaal domein:

Bij leerlingenvervoer moet *passend vervoer* het uitgangspunt zijn en blijven. Samen waar het kan, en individueel waar het moet. Het is echt een manco dat dat geen uitgangspunt is. De vraag stellen om collectief vervoer te doen is goed, maar de manier waarop nu vinden we niet juist richting de ouders en kinderen.

De indexering bij samenwerkingspartners vinden wij geen slimme knop om aan te draaien. De kosten bij de samenwerkingspartners zijn bijna allemaal personele kosten en huisvestingskosten. Bezuinigen door de indexering niet toe te passen bij onze samenwerkingspartners hebben we al eens gedaan en daar hebben we slechte ervaringen mee. Als we hier de indexering stoppen dan kunnen ze hun taken niet op dezelfde manier uit blijven voeren. Als het college denkt dat er bij de samenwerkingspartners winst is te behalen dan stellen we voor dat het college samen met de partners hier het gesprek over aangaat en op basis daarvan met een voorstel komt.. Anders is er een grote kans dat de kwetsbaren hier de dupe van worden.

Het is logisch om de subsidieverordening te wijzigen zodat ook de omvang van de reserves bij verenigingen mee gaat tellen.

Bekijk het gebruik van de WMO kritisch, maar voorkom dat het zoeken naar eenvoudiger oplossingen buiten een indicatie doorslaat: We vinden dat het team hier goed werk levert en willen taferelen zoals in Laarbeek voorkomen.

Het stellen dat een kleine groep jeugdcliënten het budget 'opslokt', is zeker niet de manier waarop wij dat zouden zeggen. Het probleem ligt niet bij de jeugdcliënten, maar bij het feit dat we van het Rijk onvoldoende middelen ontvangen om onze wettelijke taken goed uit te

voeren. Daardoor legt jeugdzorg een zware druk op de begroting. Het is belangrijk om het bredere gesprek te voeren over mogelijke win-winsituaties. Als die er niet zijn, blijven we gebonden aan het wettelijke kader.

Financiën, control en economie:

In de kadernota vinden wij dat er vooral veel nadruk ligt op bezuinigingen en de OZB verhogen, terwijl er weinig aandacht is voor de vraag of zulke rigoureuze bezuinigingen wel verantwoord zijn. Is de aftopping bij de herijking van het fonds wel écht terecht? Wij vinden dat het college zich veel steviger moet inzetten voor onze gemeente en haar inwoners om deze onrechtvaardige bezuinigingen van het Rijk aan te vechten. Is hierover recent nog direct het gesprek gevoerd met het Rijk?

Het inzetten van de algemene reserve en OZB zien wij als sluitstuk, na het opvoeren van alle wensen.

Tot slot enkele opmerkingen m.b.t. de niet-opgenomen wensen:

- Nu we het totaalbeeld hebben van onze financiële situatie is PGA van mening dat de incidentele posten Bomen coalitieakkoord, Kerkenvisie, Meetnet luchtkwaliteit en Vitale democratie weer kunnen worden opgevoerd, zoals wij in ons amendement van 3 juni hebben voorgesteld. Er is ruim voldoende incidenteel geld beschikbaar (en eerder deze vergadering beschikbaar gekomen) om de maatregelen terug te draaien — dus hoeven de maatregelen de coalitie ‘geen pijn meer te doen’. De punten sluiten volledig aan bij het beleid en staan zelfs in het coalitieakkoord. Met deze uitgangspunten is het niet meer dan normaal deze handschoenen op te pakken.
- PGA stelt voor om het bomenrenovatieplan via incidentele gelden te actualiseren en later te besluiten wat voor structurele middelen we aan de uitvoering van dit plan moeten koppelen.
- Het cursusaanbod versterken basisvaardigheden inwoners helpt kwetsbare mensen in de samenleving. PGA wil het cursusaanbod in stand houden.
- De activiteiten die met de GALA en SPUK-gelden worden uitgevoerd zijn succesvol en dragen wezenlijk bij aan het welzijn van zowel jongeren als ouderen. Het is van groot belang om deze initiatieven voort te zetten. Wij pleiten er dan ook voor om punten 3.6 tot en met 3.11 te behouden, zelfs als de labels “GALA” en “SPUK” na 2027 komen te vervallen.
- De centrummanager is net aangenomen; het zou onzorgvuldig zijn dit nu terug te draaien. Wij stellen voor het budget incidenteel voor drie jaar vast te leggen en daarna te evalueren.

Tot zover.

Fractie PGA
Sandu Niessen
Marianne van de Ven - Meulendijks
Hans van den Bosch
Bas van den Bosch
Danny Grein